

ELOFIZETES

HELYBEN ÉS VIDÉKEN:

Egész évre ... 360 Lel.

Fél évre ... 180 Lel.

Negyed évre ... 90 Lel.

Havonta ... 30 Lel.

Hirdetések díjazás szerinti vétetnek fel.

Megjelenik naponta reggel.

## ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KOZGAZDASAGI NAPILAP.

\* Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF. \*

Szerkesztőség

Arad, Acsev-palota.

Kiadóhivatal:

Bulv. Regele Ferdinand 22.  
(József főherceg-ut.)

(Aradi Nyomda Vállalat.)

Sürgönyeim: Közlöny. Arad.

Telefonszám:

Szerkesztőség és kiadóhivatal  
151.

## Lord Carnarvon

A kitünő lord, akinek a fontjain Mr. Howard Carter kiásatta Tutankhamen sírját, az angol földrajzi társaság gyűlésén kijelentette, hogy életének legmegrázóbb pillanata volt, amikor az egyiptomi fáraó sírjáról az utolsó homokréteg is eltűnt. Háromezer év misztikus titkai tárultak fel ebben a pillanatban. A beduin szolgák és az egyiptomi kápások egy elfelejtett és eltemetett világ kapuit tárták föl. A régi kultúrák és királyirok tudományos értékelése egy újabb, kétségtelenül súlyos dokumentummal szaporodott. Kiderült immár visszavonhatatlanul és megdönthetetlenül szenzációs bizonyítékok alapján, hogy ott fent, a homok alatt valaha városok voltak, ott lent, a homok alatt valaha emberek éltek, ott lent a homok alatt valaha elnyomók és elnyomottak laktak, törvények uralkodtak, intézkedtek, nagy urak kitüntettek és büntettek, ott lent, a homok alatt valaha daloltak, szórtek, virágokat ültettek, emlékeket ápoltak és sirattak el, csatákat vívtak, legyőztek és legyőzettek.

Örök és csodálatos dolgok multak el ott lent. Elmúltak? Nem. Az

emlékük, — romjaiban is — még él. A világ legnagyobb lapjai fotografálják le a Tutankhamen kultúra maradványait, a legfürgébb riporternek írják erről a tudományos szenzációról és Luxor, ez a homok réteg alatt tespédő emlék, élő való sággá virult ki a Newyork Herald hasábjain éppen úgy, mint a Szovjetlapok riport-rovatában. Lord Carnarvon nem élt hiába. Lord Carnarvon befejezte élete nagy munkáját, tizenhat esztendő álma teljesedett be és ért célt azzal, hogy Tutankhamen fölfedezték a száműnsöpörte sivatagban.

A tiszteletreméltó lord életének új ásatást fázisát kellene megújítani most, hogy a Tutankhamen-ügy sikerült. A londoni földrajzi társaságnak felfedezőket, kutatókat és ásatókat kellene küldeni — Középeurópába. A lord, aki Luxorig lát, de Középeurópáig, ugylát-szik: vak: itt a történelemnek egészen új és az archeológiának eddig ki nem derített eredményeit tanulmányozhatná. *A régi, nemes, igaz kultúrák itt is a homok alá kerültek.* Ezen a legújabb archeológiai területen ugyanis népek éltek, amelyek egy Goethét, Schillert, Petőfit, Madáchot, Grillparzert, Kantot, Beethovent, Wagnert, Münkácsyt, Kochot, Semmelweist, Bo-

lyayt, Helmholtzt, Röntgent, Lisztet adtak a világnak, számtalan író, költő, művészt és tudóst. A civilizációnak és műveltségnek nagyszerű városait építették fel. Tutankhamen kincseinél csodásabb kincseket teremtetek szellemük erejével, vegyészek és fizikusok évmilliók óta elzárt titkokat választottak ki a föld felül és a föld alól, — és most mégis részvét és könyörület nélkül nézi a művelt világ, hogy a história homokrétege hogyan kezdi ellepni ezeket az országokat.

Olasz, francia, angol és amerikai expedíciók sűrögnek-forognak a titokzatos a Nilus partjai mentén, a holt és elmúlt Theba rejtelmét után fürkésznék, elpusztult népek intimitásait keresik, Tutankhamen asszonyának egy keztyűje láttán az egész nyugati világ szive megdobban, — és az egészen közönyösen hagyja öket, hogy egy másik: új, veltak rokon, az ő saját életüket is jelentő civilizáció hogyan merül lassan-lassan az örök pusztulás porrétegébe.

Tutankhamen koronája, ládái, gyöngyei, kincsei máról-holnapra kifizethetnének minden jóvátételt, — muzeumba kerülnek, hogy a kultúra örök (?) emlékei legyenek, amíg majd egy újabb háboru-

rablól nem törnek rá a muzeumra és nem hordják szét a most ki-lásott milliárdokat!

A kitünő lordnak és minden honfitársának abba kellene hagyni a luxori ásatást. Beduinjaival és egyiptomiával ide kellene sietnie Középeurópába. *Hét esztendő óta menny mindent üshatna ki itt!* Mert kétségtelen, lord Carnarvon: évszázadok múlva homok, homok és homok borítja a földet, ahol valaha Közép-Európa volt... És jött majd egy újabb Mr. Howard Carter, aki egy újabb tiszteletreméltó Lord Carnarvon pénzén ásatni kezd és megtalálja majd annak a pusztuló civilizációnak a nyomát a homok-sivatagban, amelyet még meg lehetett volna menteni.

De akkor, 1923-ban, Luxorban ástak!

oooooooooooooooo

## Ujabb feljegyzésekből...

(Mimóza napiója.)

A „Zöld csillagot“ — Önök ismerik? Kevesen, ugy-e? Nekem fogalmam sem volt róla, mi lehet? a zöld csillag, pedig ott szerepelt a zsebkendője sarkában — himezve, a filigrán névjegy tárcáján — bőrből ráégetve, festve, a csipke zsabóját finom művü értékes briliáns „broché“ tüzte az uti ingblúzára — azon is villogó szép smaragd kőből „zöld csillag“...

Miért szereti úgy a fehér haju rózsás arcu — ábrándos lelkü sógornőském a zöld csillagot — illetlenség tartottam kutatni... Ő zárkózott volt... Én ha nem is úgy — de kinyitni a szívemet én sem magamtól szoktam, másnak kell azt kitalálni, miféle „adrakadabra“ (Herczeg Ferenc szerint) krincsumkrauc titkos írásos zárja van („Rébusz báró“-ban) írta le jól Herczeg? ... nem is tudom bizony de ő — remekül ismeri az asszonyi lelkek hét pecsétetes titkos zárját, mitől nyílik? zöld csillagtól — nem!?

Annyi bizonyos... Sógornőském tavaly nyáron táviratozott, hogy Clujra jön egy egy esperantó nagygyűlésre és onnan két hétre hozzánk

— itthon töltjük a nyarat? — De mennyire itthon!... A járó szallagot nem lehet megnyújtani... Itthon csak itthon!... Aztán elfelejtettük a táviratot, mert hetekkel előbb jelezte... Csak tudom, valami mély elbolyongásban a lilimos kertem mélyéből csaltak fel idegen hangok. Egy japán képü barna fiu rohant végig a kölépcsőkön, kezében több apró fehér selyem zászlócska — (hosszabb-kurtább nyelvű lobogó) erős zöld csillagok villogtak rajta — hadarva, idegen szavakat kiáltva futott be széles, nagy fonott kosárral — azt hittem alabástrom szobrokat árul — japán utazó.

Érdeklődve siettem fel hozzá, akkor már a ház előtti hintóból be-lebbent a fehérhaju, rózsás arcu sógornőském, az ő előfutárja Esperantista lobogóval, egyik növendéke volt azok közül egyik, akik szeretettel idáig kalauzolták a cluji nagygyűlésről.

A fonott kosár tele volt „zöld csillagos“ arcképekkel, sógornőském részt vett a berni világkongresszuson is, ott is csoportképen levették az esperantistákat — mostan Clujon egy szobrot is — a világnyelv feltalálójának a szobrát közepre helyezték a csoportképnek —

(ugy tudom a szobor is sógornőmé volt) ő adta a gyűlésnek!...

Most ismertem meg hát a „zöld csillag“ történetét... Jelvénye a világnyelvnek — akik ebben a csillagban hisznek — összetartanak, értik a zölde sugarak titkos hieroglifjeit, különös szavakkal beszélnek és írnak a világ minden tájékáról érintkeznek.

És mi falusi libák nem ismertük ezt az eredeti érdekes csillagot?... Nagyon resteltem magamat. Az én finom, okos fehérhaju sógornőském, aki perfektül művészi zongorázott, francia, német, olasz nyelven beszélt, irt, olvasott, légiés, tündérszép rececsipke mintákat készített, elbeszéléseket, verseket szerzett, festett, rajzolt, mondom ő nagy tudásával észre sem vette, hogy mi impertinens ludasi libácskák lemosolyogtuk az ő „zöld csillagát.“

A zsebkendője sarkában, a névjegy-tárcán, a briliáns brochén a selyem zászlók lengő lobogásában rejtett maliciózus csudálkozással simogattuk meg őket... Midőn előmutatta az „Anghelescu“ miniszter érdekes aláírásával bíró esperantó gyűlési belépőjegyét (amit vasuti fél-áru jegye is igazol), előmutatta

a svájci központi bizottság okmányát, ahol őt az aradi jeles esperantó csoport „vicedelegilójának“ kinevezték, még akkor is vibrált a kacagás a zöld csillagos levelezéseket olvasva... Ő, mert az értelmetlenségnél illetlenebb história nincs a világon.

Szegény, drága jó zöld csillagom!... bezzeg most nem nevetlek... Megsiratlak... Mióta hamvazó szerda éjjel eltávoztál a csillagok honába. Ugy tudom, éppen egy januári esperanto-szereplésen (ahol briliáns, szellemes beszédet tartott e világnyelven) meghűlt, ágyba került... és... mily gyorsan a csillagok társaságába van már... Én szívbeli könnyeket hullatva, pakolom ki írompappájából a sok zöld csillagos emlékeket... Midőn „Finisz“ című költeményem esperantó fordítását (amely dr. Barabás Bélát is könnyekig meghatotta, azt irta legalább) olvasom, ő, hogy fáj a szívem... „Ne estes multe da fabelico! Venis lupu mangis fabilon“. Sajátságos szomorú bája van most a „Finisz“ és „Fuit“ című verseimnek „Fuit“... Volt... Volt... egyszerű, hol nem volt egy zöld csillag: „Fuit“ „Pri tio ne povasz zoni mia kanto. Estasz finigata — ne ez-

## Ismét letartóztatták az aradi dollárhamisítókat.

Részletesen foglalkoztunk annak idején azzal a nagyszabású okmánybélyeg- és dollár hamisítási ügygel, amellyel kapcsolatban a rendőrség Davidovics József állásnélküli pincért, mint főbűnöst, Slammer Samu, Möriz Lajos és Steiner József általánosan ismert ügynököket, mint bűntársakat letartóztatta. A letartóztatott egyének ugyanis összekötésben állottak egy magyarországi okmánybélyeghamisító bandával, akiktől 60 ezer lei értékű hamis 20 leies okmánybélyeget kaptak, azzal a megbízással, hogy a hamisítobanda egyik megbízottja Magyarországból időközönként átjön Aradra, hogy rövid időn belül helyezték forgalomba. A rendőrség a letartóztatás alkalmával több, mint 50 ezer lei értékű ilyen hamis bélyeget talált az elfogott egyénnél.

A rendőrség nagy apparátussal folytatta a nyomozást és ennek folyamán megállapítást nyert, hogy ellenőrizze a bélyegekké való manipulációkat és az a gyanu merült fel, hogy ilyenkor nemcsak hamis bélyegeket, hanem hamis dollárokat is csempész át a határon, melyet szintén a letartóztatásba helyezett ügynökök hoznak forgalomba. A vallomások adatai szerint az ügynökök be is ismerték, hogy harminc millió lei értékű hamis dollárt hoztak forgalomba. A vizsgálóbíró azonban bizonyítékok hiányában szabadlábra helyezte a gyanúsítottakat és csak Davidovics József ellen rendelte el az előzetes letartóztatást.

Az ügyben azonban ma váratlan és szenzációs fordulat állott be. Az ügyészség átiratban értesítette a rendőrséget, hogy a bejegyzett vizsgálat súlyos bizonyítékokat tartalmaz a három aradi ügynök ellen és ezért azonnal fogantartsák a letartóztatást. A rendőrség átirat alapján le is tartóztatta az ügynököket, akiket a mai nap folyamán átkísértek az ügyészség fogházába.

tász Daurigatá „Fuit“ Nur fabilo esztisz szed esztisz Béla fabélo.“

Szenvedés ez nekem most, a kezesztjáró napok, — gyászba borult szenvedéseinek részlete — saját költői gondolataimat átültetve olvasni a fantasztikus esperantó nyelv nemzetközi stílusában és a finom, fehér kezeszke, amelyik átírta, átültette, már jéggé fagyva dermed a föld éleiben.

Legújabb fotográfiája esik elébem az írómappája oldalzsebéből, fehér hajával, okos homlokával, égies jelenségnek tűnik most... ráírom rögtön a képre Ignótus legújabb nekológiájából „Egy pillanatot, egy pillanatot — a mosolyodból mi maradt? ...

„Zöld csillag“ fénye sugározza réám!... „Zöld csillagom“ ne haragudj, mert nem ismertelek — vaknak kellett lennem, nem volt színérzésem! Bocsáss meg mindenért... Mea culpa (leborulok az arcképedre) hulló könnyeim át mosolyogni látlak — mennyi titok van a csillagokban: azokat te már mind ismered, ismerheted most már az én szívemet is. (Pajkos, de nem gonosz.) Bocsáss meg „Hófehérke“ — szeretni fogom a te zöld csillagaidat, amíg élek... Őrizni fogom őket...  
... Vagy én engem?

## Sváb nagygyűlés Ujaradon.

(A német-sváb népszövetség megalakítása.)

Nagyszabású ünnepségek mellett folyt le tegnap az ujaradi svábság első szervezkedési akciója. Mint jeleztük, a svábság vezetői közül többen jelentek meg, Ujaradon Timisoaráról, de az aradi némettség is szép számban képviselte magát. Timisoaráról (Temesvárról) Muth Gáspár dr., a Német-sváb népegyesület elnöke, Peller János szerkesztő, Schiller Armin és Logl József az egyesület titkárai, Both Aladár dr. ügyvéd, Beisser és Schmitzer mérnökök jelentek meg többek között Ujaradon, az aradiak közül Müller Vendel dr. ügyvéd, Hunyár Algernon árvaszéki elnök, Striegl József tanár és neje, Bittó Miklós lap tulajdonos, Neidenbach Ede, tanár, Schreiber Hugó ny. őrnagy, Stamp János ny. százados, Krepil János dr. orvos neveit jegyeztük fel a megjelentek soraiból.

A timisoarai (temesvári) vendégeket kétszáz emberből álló bandérium fogadta 50 kocsival és rezes bandával. A község háza Dengl községi bíró üdvözlésére Muth Gáspár dr. válaszolt, majd a Thun-féle vendéglőben díszebédre gyűltek össze. Ebéd után két órákor a vendéglő helyiségében tartották a nagygyűlést.

Dengl bíró megnívó szavai után Muth Gáspár dr. történelmi visszapillantásokat vetett és az egyesülésre, a közös munka felvételére hívta fel a sváb lakosságot. Schiller Armin egyesületi titkár a szervezkedés gazdasági részeivel foglalkozott. Minden sváb lakó önkéntes adózást vállal a szövetséggel szemben és évenként bizonyos előre meghatározott és vagyonához mért összeg fizetését vállalja. Az egészen szegény polgárok sem mit nem fizetnek, a többiek évi 4, 10, 20, 50 vagy 100 lei fizetésére kötelezik magukat vagyoni viszonyaik szerint. Peller János főtitkár Adam Müller-Guttenbrunn sváb himnuszából vett ígérettel kezdte beszédét:

... Und wo des Schwaben Pflug das Land durchschritten.

Wird deutsch die Erde, und er weicht nicht mehr.“

Arról a munkásságról beszél, amely a sváb népnek dicsőségére válik. Szorgalommal, munkával éléskamrárt varázsoltak ebből a mocsár-vidékből. A szónok szervezkedésére hívja fel a figyelmet, akik már több évszázados, szervezetséggel bírnak.

Ezután 15 tagú szervező bizottságot választottak, amely Neff Ferenc dr. ügyvéd elnökkel az élen sürgősen beszervezi a sváb lakosságot a Német-sváb népegyesület kereteibe.

A gyűlés után Mayer János Kar nagy vezetése mellett az ujaradi filharmonikus zenekar nagyszabású

műsort kitünő technikával és gyakorlott összejátszókkal adott elő, majd Schmidt Elza, berlini opera énekesnő tökéletes áriái hangzottak fel. A művésznek rokon látogatáson van Erdélyben.

Este iskolaiünnepély volt a katolikus ifjúsági egyesület helyiségében, amelyen a reál gimnázium növendékei léptek fel műsoros estély keretében. A nagyszerű estélyt Gilde Magda tanárnő rendezte olyan eredménnyel, hogy még négy előadásra elfogytak az összes jegyek.

oooooooooooo

## Sport.

### Magyar sportesemények.

Budapestről táviratozzák: A tavaszi szezon első nemzetközi futball mérkőzése vasárnap délután zajlott le az upesti stadionban 15.000 néző előtt. A Wiener Athletik Klub és az Ujpesti Torna Egylet mérkőztek egymással, amelyet eredménytelen félidő után az upestiek nyertek meg 1:0 arányban. A magyar csapatban a csatársor meglehetősen indiszponáltan játszott és legalább két gólhelyzetet nem használt ki. Ellenben a védelemben a Vogl hávédpár tökéletes munkát produkált. Az osztrák csapatban a csatársor fűrge és tetszetős játékával tűnt fel és a magyar védelem csak erős munka után tudta megakadályozni, hogy az osztrák csatársor eredményeket érjen el. A nehéz bécsi védelem elég biztosan fogta a lanyhán mozgó magyar csatársort. A második félidő tizenötödik percében Kósa a védelmet kicsélezve a mérkőzés egyetlen gólját rugta. Vasárnap különben egy egész sereg első osztályú bajnoki mérkőzést játszottak le.

MTK—III. kerületi 2:1 (1:0). A nap legszebb mérkőzése volt. A III. kerületiek méltó ellenfelei voltak a Testgyakorlóknak. Törekvés—VAC. 2:2 (1:0). A mérkőzés úgy indult, hogy a VAC. anyos vereséget szenved. Az első félidőben a Törekvés rugta a vezető gólt és végig nagy fölányban volt. A második félidőben azonban a VAC. lábrakapott és kiegyenlített. Ezután erős küzdelem után a VAC. szerzi meg a vezetést és a Törekvés csak az utolsó percekben tudott kiegyenlíteni. — Vasas—MAC. 1:0 (0:0). Az atléták csapatát balszerenese kísérte, amihez járult még a bíró által tévesen megítélt offside gol és ez döntötte el a mérkőzés sorsát. A tartalékkal játszó Vasas csapatnak a MAC. mindvégig egyenrangú ellenfele volt. — KAC.—Müegyetem 8:2 (1:1). A hanyatló formát mutató müegyetemiek nagyobb agilitással megnyerhették volna a mérkőzést. Az első osz-

tályból való kiesésük valószínű. — BTC—Zuglói AC. 0:0.

AAC—Olimpia 4:0 (3:0). Bajnoki mérkőzés. Az AAC-nak ugyanolyan goalarányal sikerült ellenfelén győzedelmeskedni, mint az elmúlt őszi fordulóban. Az első félidő AAC fölény mellett telik el s Szabó, majd Kondor két góljával három goalt helyez Kiss há-lójába. A második félidőben a micalacaiak is sűrűn támadnak, de Duffner egy kornerbeadásából Kiss kezeit érintve a labda a há-lóba kerül és így sikerült az AAC-nak a negyedik goalt is elérnie. Az AAC. csapatából kivált Gencsy, Bartolf, Kondor és Duffner, az Olimpia csapatából Kárpáti, Barbu, Kiss és Muntván tüntek ki. Bíró Burdán.

AMTE—VSC. 1:0 (1:0). Bajnoki mérkőzés. Erős küzdelem után sikerült a munkásoknak a bajnoki két pontot biztosítani a lelkesen játszó vulcániakkal szemben. A győztes goalt Rónay szerezte meg csapatának. A bíró Megyery AMTE. játékos kiállította. Bíró Bodnár.

ATE—TAC. 0:0. Barátságos mérkőzés. Az ATE. csapata bemutató mérkőzését tartotta. Ugy az ATE., mint a vendég TAC. több tartalékkal játszott. Az első félidőben az ATE. játszik fölényben, de Murányi II. kedvező helyzetekben hibáz. A második félidőben előbb mezőnyjáték, majd erős PAC. fölény, de az ATE. védelem ment. Egy tizenegyesből Puskás kapura lö, de Schuszternek sikerült a labdát kornerre menteni. Pappot a bíró kiállította. A TAC. csapatából Lukinich, Walleth, Schuszter és Schneider az ATE. csapatából Murányi I., Puskás, Dörner és Rémay játéka tűnt ki. Bíró Pálinkás.

AMTE. ifj.—Glória CFR. ifj. 2:0. AMTE. II—ATE. II. 2:1. AAC. II—Olimpia II. 6:1.

Alsóusztria: Délmagyarország 4:2. Bécsből táviratozzák: Alsóusztria és Délmagyarország válogatott futballmérkőzéséből Ausztria csapata 1:0 eredményes félidő után 4:2 arányban került ki győztesként.

Vereséget szenvedett a boxolás világbajnoka. Dublinból jelentik: Mactigue ír boxoló a szenegáli néger Battling Siki világbajnokkal mérkőzött vasárnap délután. Husz menet után Mactigue lett a győztes. Siki veresége annál nagyobb feltűnést keltett, mert nemrégiben hirdették ki a Carpentier felett aratott győzelme után a boxolás világbajnokának. Mactigue a küzdelemben a jobb kezének a hüvelykujját eltörte.

— A Vidéki Sport legújabb száma rendkívül érdekes tartalommal jelent meg.

A budapesti M.T. E. futóversenye. Budapestről táviratozzák: A Munkás Testedző Egyesület mezei futóversenyét tízes csapatok részére vasárnap délután tartotta meg. A senior mezei versenyben első az MTE. csapata lett, második az FTC., harmadik az MTK. Egyénileg 1. Steiner Pál (MTE.) 2. Polata (MTE.) 3. Kalicza (MTE.) A junior mezei csapatversenyben 1. MTE. 2. MTK. 3. A középiskolaiak csapata. Egyénileg 1. Leitmetter (középiskola). 2. Somogyi (ETC.)

## Az új lakástörvény.

(Két évre meghosszabbítják a lakbérleteket.)

A „Presa” jelentése szerint az új lakástörvény a következő intézkedéseket foglalja magában:

A lakbérleti szerződések 1925. április 23-ig meghosszabbítatnak, a bérletdíjak az 1916-ik évinek a háromszorosa lesz.

Kivételnek ez alól a gyárak, a bankok, bizományosok és azok a kiknek évi jövedelme 250.000 lel vagy több. Ezek szabad egyezkedés tárgyát képezik, azonban a tulajdonos nem kérhet spekulá árkat.

A házbér perek a törvényszék elé tartoznak. A bérlok jövedelme az új adókvetési évek alapján állapítatik meg. Az albérleti jövedelmek, butorozatlan szobáknál, a háztulajdonost illetik meg. A butorozott albérleti szobák jövedelme arányosan oszlik meg a bérlo és háztulajdonos közt.

Ha megállapítást nyer az, hogy az albérlo és főbérlo közt titkos egyezés jött létre a háztulajdonos kárára, a lakást azonnal szabad egyezés tárgyává teszik. A régebbi törvény egyéb intézkedései érvényben maradnak.

## A budapesti diáktüntetés fejleményei.

A diákság erélyes állástoglalása.

Budapestről táviratozzák: Az egyetemi ifjak tüntetésének ügyében a vizsgálat a belügyminiszter egy kiküldöttjének a jelenlétében folyik a rendőrség fegyelmi osztályán. Az Erzsébet-köruton történt tüntetés ügyében negyven egyetemi hallgatót fognak tanúként kihallgatni. A rendőrtisztviselők és a rendőrlégénység ellen a fegyelmet megelőző vizsgálat megindult. A keresztény községi párt is foglalkozott az egyetemi ifjuságot ért sérelemmel és felháborodásuknak adtak kifejezést a történet miatt, egyben pedig teljes elégtételt követelnek. Takács István bizottsági tag, a Csaba bajtársi egyesület szeniora köszönte meg a párt magatartását és kijelentette, hogy az ifjuság, amely jó volt a frontra, a kommunálattól jó volt Nyugatmagyarországon és Budaörsnél, nem ilyen elbánást érdemel. Az ifjuság száz százalékos elégtételadást követel és ha azt nem kapja meg, akkor mindenre képes, hogy megszerze magának. Ő a rendőrséget részben megbizhatatlannak tartja. Ajánlja, hogy nézzék meg hol szórakoznak a rendőrtisztek.

Felkiáltások: A zsidókkal kártyáznak! Zsidóktól kaptak pénzt a kártyaadósságokra!

Takács azt követeli, hogy a vizsgálatot a nemzeti hadsereg folytassa le. Ezeket a szavait taps és éljenzés követte. Követelte még, hogy a párt ne tűrje azt, hogy Marinovich Jenő maradjon a főkapitány. A nemzetgyűlés holnapi ülésén az utcai tüntetések és a komáromi események miatt ellenzéki oldalról interpellációk lesznek. Az ellenzéki pártszövetséget ma este értekezletre hívták össze. Szilágyi Lajos

a pártonkívüliek nevében kéri fel a miniszterelnököt, hogy az ülést megelőzően pártközi értekezletet hívjon össze és annak keretében készítsék elő az ülésen történő fellépés eredményességét.

Fellner Frigyes a közgazdasági egyetem dékánja nyilatkozott hirlapíróknak, hogy az egyetemen az előadások egyelőre azért szünetelnek, mert nem tűrhetik, hogy az egyetem kapujában igazolások történjenek külső elemek részéről. Hogy kinek van joga az előadások hallgatására azt a tanári kár megállapította már a felvételnél. Ő nem tűrheti azt, hogy egyesek kirekesztessenek az előadásokról. Nemcsak zsidó hallgatókat, hanem olyan

## Az orthodox lelkészi kar tiltakozása.

(A katolizálás ellen. — Ingatlantulajdonosok gyűlése. — Erdélyi főpapok királyi kihallgatása.)

Bucuresti. Az orthodox lelkészi kar tegnap a Dáciában tiltakozott a román nép katolizálása ellen s határozati javaslatot fogadtak el, amelyben követelik, hogy az alkotmányreform domborítsa ki az orthodox egyház uralkodó jellegét. Az ülésen egyébként számos antiszemita felszólalás hangzott el, amelyek szerint a zsidók a katolikusok eszközei az állam rendjének felborításában.

Bucurestből jelentik: Az ingatlan tulajdonosok tegnap ülést tartottak. Az ülésen Isnaci Nicescu a magán tulajdon védelméről beszélt. Rámutatott a nacionalizálás veszedelemére. Felhívta az ülésen megjelenteket, hogy legyenek szolidárisak.

A református püspök nyilatkozata.

Cluj (Kolozsvár.) Nagy Károly református püspök ma érkezett meg Bucurestből, ahol az erdélyi magyar egyházak küldöttségével együtt tartózkodott. A küldöttség tagjai közül a király csak Malláth Gusztáv püspököt fogadta. Nagy Károly egy újságírónak a következőket mondta:

— Misa udvari miniszter Malláthi püspöknek kijelentette, hogy a király nem fogadhatja egyszerre a küldöttséget, csupán a római katolikus egyház képviselőjét hallgatja ki. A protestáns egyházak képviselői, amennyiben elő akarják terjeszteni kívánságaikat, járuljanak Márta királyné elé. Mint hogy mi minden áron a király elé alkartunk menni, elhalasztottuk ki kívánságaink előterjesztését jobb időkre. Egyébként jelentést teszünk kiküldetéséről egyházam igazgató tanácsának és valószínű nek tartom, hogy a protestáns egyházak külön küldöttségben fognak a király elé járulni. (Rador.)

Zolau (Zilahról) jelentik: Halomgyi Albert, Zilah város polgármestere felsőbb nyomásra benyújtotta nyugdíjazására vonatkozó ké

keresztény ifjakat is megakadályoztak az előadások látogatásában, akik nem tagjai a bajtársi szövetségüknek. A közgazdasági egyetem mindaddig zárva lesz, amíg a rend helyre nem áll, hogy minden hallgató zavartalanul látogathassa az előadásokat. A központi egyetemen, a pozsonyi egyetemen és a műegyetemen is szünetelnek az előadások néhány napig.

Az ifjuság ismételt gyűlést tartott, amelyen elhatározták, hogy a belügyminiszter válaszáig semmit sem tesznek. Amíg elégtételt nem kap az ifjuság, addig a bajtársi egyesület tagjai csak a keresztény hallgatókat és azokat is többszörös igazoltatással enged-

A kiskereki lázadás.

Cluj (Kolozsváról) jelentik: Ma reggel kilenc órakor folytatta a hadbíróság a kiskereki lázadási per tárgyalását. Az elnök megállapította, hogy a vádlottak és tanúk kihallgatása befejeződött s felszólította a vád és védelem képviselőit a perbeszéd megtagadására. Az ügyész két óras vádbeszédben fejtegette a vádat. Utána German dr. védő mondta el védőbeszédét, melyben azt fejtegette, hogy ezt az ügyet nem lehet a rideg paragrafusok alapján elbírálni, miután az események forrongó atmoszférái voltak annak előidézői. A vádlottak és tanúk vallomásaival igyekezett az ügyész vádjait csökkenteni. (Rador.)

## Tragikus halál.

(Rablógyilkosság Arad határában?)

Borzalmas leletre akadtak tegnap reggel a Gájból Sofronyára vezető országúton az aradi vásárra igyekező utasok. Egy férfi holtteste feküdt az országút közepén arccal a földre borulva, fejét már majdnem ellepte a felgyülemlett esővíz. Az utasok Aradra érkezve értesítették az államrendőrséget, ahonnan dr. Pap Tódor kerületi tisztviselő és Versigan János mentek ki a helyszínre. A holttesten kisebb horzsolások nyomai látszottak és a helyszínen tartott orvosi vizsgálat nem állapíthatta meg határozottan, hogy mi okozta az illető férfi halálát. Zsebében egy munkakönyvet találtak, amely Emler Ferenc 45 éves tipárlakos nevére volt kiállítva. Zsebében a munkakönyvön kívül semmi sem volt. A rendőrség nem tartja lehetetlennek, hogy a szerencsétlen ember rablógyilkosság áldozata lett. Valószínűleg egy úttestől elszédült, beleesett az országúton levő víztócsába és ott megfulladt. Az ügyészség elren-

dette a holttest felboncolását, amelyből az orvosi vizsgálat meg fogja állapítani, hogy mi okozta Emler Ferenc halálát. A tragikus végű ember holttestét holnap boncolják fel az alsó temető halottas házában.

10.000 leit bliccelnek

egy hónap alatt az aradi kávéházakban.

(Főpincérek a bliccelőkről.)

Ma délelőtt a Városi Kávéház egyik asztalánál különös jelenet játszódott le. Egy uri külsejű, prémes bundájú fiatalember éppen felkelt az asztal mellől, amikor ott termett Endre, a délelőtti fizető.

— Fizetni, — mondta szeliden. — Nem fogyasztottam — felelte energikusan a prémbundás.

— Gyula, mit hozott az urnak? — kérdezte Endre, még energikusabban.

— Egy Kávét és egy Konyakot — dörögte Gyula, a legenergikusabban.

— Tefiát: fizetni, — mondta ismét eztán Endre.

Fizetni kellett. A prémbundás sietve távozott. Eszünkbe jutott, hogyha naponta egy ilyen kávéházi vendégnek sikerül a konvokját és a kávéját elfelejteni, akkor — átlag 10 leit számítva — a főpincér 300 leit fizet rá a feledékeny vendégekre. Tévedtünk. Az interjuszorozatot Endre főpincér ezzel az előkelő nyilatkozattal kezdte meg:

— Tessék megírni, — finoman — hogy én kétezer leit fizetek rá a bliccelőkre havonta. Hihetetlen, hogy hányan lógnak meg. Tetszik tudni, itt nagy zürzavar van délelőtt. Annyi a milliós üzlet, hogy egy-két tíz leire rá se néznek! Kérdem? hogy kalkuláljam be én ezt a 2000 leit a rezsimbe?

Nem tudunk felenni. Mátyás, az esti és a délutáni főpincér kijelentette, hogy háromezer leit a bliccelési felértétele.

— Nekem abban is pechem van, hogy mindig valami szenzáció történik az utcán. Akkor a vendégek kiszaladnak, s elfelejtik, hogy innét szaladtak ki. Mikor egy-egy ilyen csődület van odakint, akkor én kivülről megmondom, hogy mennyit ér az utcai szenzáció — számokban. Csak körülnéztek a kávéházban és kész a mérleg. — Tegnapelőtt két soffőr összeverekedett, rámondtam, hogy kétszázötven. Pont kétszázötven volt. Leibem. Ki téríti ezt vissza nekem?

Mátyást megnyugtattuk, hogy a soffőrök nem. A Dáciában Tóth ur kijelenti, hogy ott nem bliccelnek, csak elfelejtenek fizetni. Ezt így mondja:

— „Elkallódik a pénz.” Tóth egy finom magyar ur, nem használ ilyen szavakat, hogy blicc. A Fehér Keresztben 1500, a Vadászfürthen 2000 leire teszik a főpincérek az elfelejtett fizetéseket. Summa-summarum: Arad kávéházaiban 10.000 leit felejtenek el kifizetni havonta. Az éttermet nem számítjuk ide. Ott beavatott főpincérek szerint nem megy olyan könnyen.

A kávéesők, a főpincérek és a jómómóriájú vendégek érdekében indítványozzuk, a rendőrségnek, hogy vezesse be a nagy városokban régóta divatozó bliccelő-razziákat. Ez a razzia abban külön-

bözik a többiektől, hogy kényelmes izléssel jár, a rendőrtiszt figyelő pozícióba helyezkedik és a főpincérrel egyetértve obszervál. Egy-két nap alatt el lehet intézni, hogy az aradi főurak kinlevőségei redukálódjanak. Nagyon természetes, hogy az olyan vendégeket, a kik évek óta bliccelnek, kimélni kell. Nem lehet a dolgot egzisztenciák veszedelmének kitenni. Aki abból él, hogy bliccel, azt kimélje a razzia. A főpincér se szól semmit annak a becsületben megőszült, kockás ruhás uriembernek, aki fiát esztendeje felejtette el napi reggelijét kifizetni a Városban.

Vannak tradíciók, amiket nem szabad megsérteni.

## Hogy áll a leu?

Március 19-én fizettek 100 lelért:

Párisban 760 frankot

Budapest <sup>1500 külföldi</sup> <sup>1900 belföldi</sup> koronát.

Bécsben 33000 koronát.

## Irodalom, művészet

### Barics Gyula a Haladás előadásán.

Feltűnően nagy közönség előtt folyt le szombaton a Kulturpalota nagytermében rendezni szokott Haladás előadás. A műsor szokásos keretefel között igen kedves számok peregettek le. Így Hegyesán Zölfi ügyes szavallata, majd Bogdányi István már ismert és élvezetes percekot nyújtó művészi zongora száma, valamint a rövid heti jelentés töltötték ki sok változatossággal a műsor első részét.

Szünet után Hatsz Ilonka szavalt szép akcentussal egy Endrődi költeményt s utána nagy várakozások között és ezer kíváncsi szemtől kísérve Barics Gyula lépett Gel lért Pál Karmester kíséretében a színpadra. Sokáig zugott a taps, amely a változatlannul kedvelt és újra felgyógyult rokonszenves bonvivánnak és művésznak szólt. Barics első nyilvános szereplésével nem tudott betelni a közönség. A szép érces bariton ma is több kedves dallamot utázott meg. Az ismét felgyógyult művészt többen üdvözölték a művész szobában is. A szeretet jeléül az üdvözlő virágok is megjelentek.

\* A színház heti műsora. Kedd: Julia kisasszony. Házi főpróba C. bérlet. Szerda: Szóktetés a Serailból. Operabemutató. A. bérlet. Csütörtök: Svihákok. B. bérlet. Péntek: Szóktetés a Serailból. C. bérlet. Szombat: Kiskirály. A. bérlet. Vasárnap délután: Aranymadár. Este: Áruló melódiák. B. bérlet.

\* Hangverseny. Kalisoh Roxo Betty, miután jól beburkolódzott Weingartner Félix nevének varázsába, eljött Aradra hangversenyt adni. Kallisch Roxo azok közé az ismertlen nevű dalénekesnők közé tartozik, amilyenek utczáramra lépnek fel nálunk is, másutt is, egy hangverseny szombaton, de nem önálló hangverseny keretében. A hangja kevés és az iskolája sem elég. Nyitott

szájjal á-san énekel és lapos hangokat ad. Pianója nincs a hangjának, bár ilyen hatásokra mégis törekszik, a forteja bizonytalan. Amit hanggal nem adhatott, azt pótolta előadással, amelynek közvetlensége és ha kellett, drámai ereje is volt. Jellemzője volt még, hogy a hang szépségét a szövegkiejtés tisztaságáért akárhányszor feláldozta. Schubert és Schumann háládatos és mutatós dalaival sem tudta a hangverseny közönségét felmelegíteni. Jobban sikerült két szép Weingartner dálnak, a „Dein Lächeln“-nek és a „Das Blumenmädchen“-nek az előadása. A „Mädchenfluch“, az „Immer leiser“, és a „Vergebliches Ständchen“ tolmácsolásai is a sikerültebbek közé tartozik. Az est sikere Weingartner Félixé, aki tökéletesen művészi kíséréseért és finom szerzeményeiért, meleg ünneplésben részesült. Weingartner kísérete külön élvezetet nyújtott, aki kísérelőkordjaival, nemcsak színt adott és aláfestett de életet vitt az előadott dalokba. A tegnapi esten énekelte dalai finom, hangulatos és értékes szerzemények. (b. i.)

\* Szóktetés a serailból. (Mozart-bemutató Aradon.) A lányosarcu, hajporos parókájú zseni szelleme egy estére visszazöppen hozzánk, hogy azt a fényt, amit az osztrák császárvárosban magába szívott és műveibe öntött — ragyogtassa. A világ zeneirodalmának legesodátosabb jelensége Mozart, aki a csodagyerekek szomorú végzetének áldozata lett. Fiatalon hunyt el. De azok a melódiák, amelyek felzengtek a szívében, örökké élnek és ma is frissek, szépek. Operái nem dübörgő akkordok, hanem kifejező, finom és nagy alakító képességet igénylő zenedarabok. Ezek közül talán a legszébb, a legmegkapóbb a Szóktetés a serailból, amelyet szerdán este mutat be a városi színház együttessé. Száz évnél is több kellett ahhoz, hogy ez a remek Mozart-opera Aradra kerüljön. Ausztriában és Németországban már évek óta valóságos Mozart-kultuszt üznek, külön Mozart-iskolák és Mozart-énekészek vannak. A szerda esti bemutatónak külön érdekessége, hogy a városunkban tartózkodó kiváló operanékes, Rácz Imre is fellép. Osmin szerepében, ami tudvalevőleg a legnépszerűbb basszus-szerepek egyike. Játsszának még az operában Halmos Mici, Váradi Margit, Kertész Vilmos és Faludi Károly. Kultureseményt jelent Arad város zenei életében a Mozart-opera színrehozatala. A rendezést Jakabffy Dezső vállalta, aki teljesen újszerű, ötletes és modern beállításban tárja elének az operát. A zenei rész betanítása Csányi Mátyás fáradhatatlan munkája. Az előadást Rácz Imre rövid konferansza vezeti be. Az operát pénteken is műsoron tartják.

\* Szombaton a Kiskirályt. Kálmán Imre szép zenéjű operettjét ujtják fel teljesen új betanulással. A vezetőszerepeket Halmos Mici, Galetta Ferenc, Balogh Böske és Bányász játsszák.

\* Telmányi Emil április hó 4-én tartja egyetlen hegedű hangversenyét az aradi Kulturpalotában. Jegyek elővételben Scherhag-nál kaphatók.

## Szélhámosság trafikengedéllyel.

(Száz ezer lejt osalt ki aradi kereskedőktől egy álltísvizelő.)

Egy vakmerő szélhámosság üzemeiről rántotta le a leplet ma délelőtt az aradi államrendőrség. A szélhámosság, aki végigzsarolta Arad majdnem minden kiskereskedőjét, le is tartóztatta a rendőrség és átkísérte az ügyésség fogházába. A páratlan ügyességgel végrehajtott szélhámosságkodásból és a letartóztatás körülményeiről a következőket jelenti az Aradi Közlöny munkatársa:

Az utóbbi időben egy jól öltözött elegáns megjelenésű fiatal ember látogatta végig az aradi kis kereskedőket, mint a pénzügyi kormány megbízottja mutatkozott be és kijelentette a kereskedőknek, hogy hajlandó trafik és italmérségi engedélyt szerezni. Ezt természetesen nem teheti ingyen, hanem hivatalosan 1500 lejt kell előre lefizetni a két engedélyért. A kereskedők nagy része elhitte a szélhámosság állítását s kihizette az 1500 lejt. A fiatal ember, hogy komoly színezetet adjon az ügynek, jegyzőkönyvet vett fel, kihallgatta a kereskedőt és kijelentette, hogy neki jó barátja a pénzügyigazgató, akivel együtt utazik a napokban Bucures tihe, hogy megszerezze az italmérsési és a trafikengedélyt. Egyik kereskedő előtt azonban gyanúsá vált a fiatal ember. De ez a gyanu csak akkor merült fel, amikor már kifizette az 1500 lejt. A rendőrséggel közölte az esetet, a hol megindult a nyomozás. Közben a fiatal ember eltűnt. Semmi alap nem volt a nyomozásra, a rendőrség tehát végiglátogatta a kereskedőket, hogy némi adato-

\* A Julia kisasszonyt, Strindberg megkapó drámáját ma este nagy sikerrel mutatták be. A főszerepeket Kálmán Sári, Darvas Ernő és Gömöri játszák. Az újdonságot kedden este is műsoron tartja az igazgató.

\* Az aradi városi színház március 26-án, hétfőn és 27-én, kedden este nagyszabású jótékonycélu előadást rendez a római katolikus új gimnázium felépítése javára. Az előadásokon résztvesznek Arad város társadalmának előkelőségei. A színtekerülő nagy élőképét Jakabffy Dezső rendezte. Címe: Jézus élete, amely a következő képekből áll: 1. A gyermek Jézus. 2. Bethlehemben. 3. A szent család. 4. A tizenkét éves Jézus. 5. A hegyi beszéd. 6. Magdalóli Mária. 7. Jézus Jakab kutjánál. 8. Bethlában. 9. Jézus meggyógyítja a vakot. 10. Jézus a kisdédek között. 11. Utolsó vacsora. 12. Az olajfák hegyén. 13. Krisztus Pilátus előtt. 14. A keresztút. 15. Golgotha. 16. Jézus sírjánál. 17. A feltámadás.

\* A Svihákokat csütörtökön este játsszák a városi színházban. A vezetőszerepeket Halmos Mici, Balogh Böske, Bányász, Selmezi és Faludi alakítják.

\* Színész-házasság. Budapestről jelentik: A népszerű tenorista vendég, Nasta Mihály dr. feleségül veszi Hubert Etelet, az Operaház drámai énekesnőjét, aki parinere volt az Aida előadásain. Nasta Mihályt Aradon is ismerik. A jeles tenorista közeli rokona Nasta Victorának a Banca Nationala aradi fiókja főnökének.

\* „Őszi szél“ címen adott ki Gárdonyi Jenő aradi fiatal poéta és Gellért Pál, az aradi színház kar-

kat szeressen a szélhámosságra vonatkozólag. Egyik kereskedőnek véletlenül eszébe jutott, hogy a mikor a jegyzőkönyvet felvette az illető Nagy Ferenc nevet irt alá. Ezen az alapon indult meg a további nyomozás és sikerült Nagy Ferencet a külvárosban levő lakásán megtalálni. Nagy Ferencet nem lehetett a rendőrségre szállítani, mert súlyos beteg volt. Tüdőbajról és szivbajról panaszkodott és ezért beszállították a vármegyei kórházba. Ott kihallgatták és azt vallotta, hogy ő tényleg pénzügyi hivatalnok és jogosan járt el, mert meg tudta szerezni a trafik és italmérségi engedélyeket. A rendőrség a további nyomozást a pénzügyigazgató-ságnál folytatta, ahol kiderült, hogy Nagy Ferenc nevű hivatalnoka sem az aradi, sem más városbeli pénzügyigazgató-ságnak nincs. Nagy Ferenc okmányai kivétel nélkül mind hamisak, nincs semmi foglalkozása és szélhámosságokból tartotta fenn magát. Ezekkel az adatokkal mentek ma délelőtt a detektívek a kórházba, ahonnan Nagy Ferencet éppen, mint gyógvultat akarták el bocsátani. Nagy Ferenc a bizonyítékok sulya alatt beismert mindent, nem tagadta azt sem, hogy soha nem volt a pénzügyigazgató-ság szolgálatában és hogy körülbelül 100.000 lejt készpénzt vett fel trafik és italmérségi engedélyek megszerzésére aradi kiskereskedőktől. A letartóztatott fiatal embert átkísérték az ügyésség fogházába.

mestere egy finom, melódikus kis kabaré-sanzont. A szöveg, amit Gárdonyi irt, kedves és hangulatos vers, kiválóan alkalmas előadásra is. Gellért Pál zenéje ügyesen, megértő nuánszokkal s friss invencióval alkalmas mazkodik Gárdonyi verséhez. Az új aradi dal Oláh papirkereskedőnél szerezhető meg. A füzet kiállítása Belezny István aradi festőművész hozzáértését dicséri.

\* Grozavescu dal- és ária-estéje Aradon, Grozavescu Traján, a legkiválóbb román tenorista, aki az aradi publikumot már annyiszor elragadta nagyszerű hangjával és énektudásával, csütörtökön este az aradi Lloyd-club nagytermében zártkörű publikum előtt fog énekelni. Ez alkalommal Grozavescu mint dalénekes fog bemutatkozni és előreláthatólag épen olyan sikere lesz, mint volt a színpadon. A hangverseny iránt általános érdeklődés nyilvánul meg a közönség széles körében. Jegyek máától kezdve Libraria Diecezananal és Bloch H. cégnél válthatók.

\* A Zenei Szemle idei második száma a következő gazdag tartalommal jelent meg: Vezércikk: Járossy Dezső, Az újvilág zenei tulsulya. — Időszerű Kérdések: Molnár Antal, Néhány szó Schenker elméletéhez. — Rovás: Marteau Münchenben inzultáltak. — A magyar cigányzene alkonya. — Zenei cenzura Newyorkban. — Hircsarnok. Zenei Élet: Budapesti Operaház. — Budapesti Városi Színház. — Budapesti Operett. — Budapesti hangversenyélet. — Temesvár-Zenebarátok Egyesülete. — Szatmár-Zenekerdezők Egyesülete. — Irodalom. Elfizetés januártól hat hónapra 29 lejt. Mutatvány-

számot készséggel küld a kiadóhivatal: Timisoara (Temesvár), I. Nagykörút.

## HIREK.

— **Németország közvetlenül tárgyal?** Londonból jelentik: A News of the Word című lap beszámol arról a berlini értesüléséről, hogy Németország párisi képviselője Poincaré elé javaslatot terjesztett, amelyek közvetlen tárgyalások megkezdését jelentik. A hírt még nem erősítették meg.

— **Kik az adóellenőrök?** Az aradi pénzügyigazgatóság ismételtén figyelmeztet mindenkit, hogy csak a legutóbb kinevezett nyolc delegált ellenőrizheti a forgalmi, luxus és világi adókat, akiknek a neveit a legutóbb már közölte az Aradi Közlöny. Aradon csak Neagota Gyula controlor van felhatalmazva arra, hogy minden adóellenőrzést végezzen, míg a siriai (világosi) kerületben csak Covrig-Rosianu Mihály ellenőrizhet minden adót.

— **Evangelikus vallásos est.** Vasárnap délután az Aradon levő Kirchknopf Gusztáv dr. cluji (kolozsvári) evangelikus lelkész tiszteletére vallásos estét rendeztek az evangelikus templomban. A megnyitó egyházi ének után Rátvay Anna szavalt egy költeményt, ezt követően pedig az Unger—Kell vonós-négyes Dvorzsák egyik legszebb adagját játszotta nagy hatással. Dr. Kirchknopf Gusztáv a keresztény társadalmi feladatokról mélyen szántó elmélkedésben gazdag és az életből merített példákkal illusztrált egyházi beszédet mondott. Az egyházi énekkar precizitással előadott énekei után Frint Lajos aradi lelkész mondta az áldást és a vallásos estet az énekkar „Erős vár a mi Istenünk” című éneke zárta be.

— **Harangszentelés.** Palkó Lázár, Arad-Hegyaljának egyik legtekintélyesebb szőlőbirtokosa két harangot adományozott a pancotai görög keleti román templomnak. A harangok felszentelési ünnepségét tegnap tartották meg nagyszabású keretek között.

— **A budapesti rendőrség és a keresztény-párt.** Budapestről táviratozzák: A keresztény községi párt vasárnap tartott értekezletén az egyetemi ifjúság és a rendőrség között történt összeütközést tárgyalta. A párt hosszabb vita után a követeléseit három pontban foglalta össze. Követelik, hogy az egyetemi hallgatókat ért súlyos sérelem tárgyában pártatlan egyének szigorú vizsgálatot folytassanak le és az eset leg bűnös rendőrközegeket a legszigorúbban büntessék meg. Követelik, hogy a rendőrtisztviseltekben a keresztény nemzeti közszellemet állítsák helyre és az országrontásban bűnös sajtót törvényhozási uton büntessék meg.

— **Postásstrájk Ausztriában.** Bécsből táviratozzák: Ma reggel az összes posta- és távirda alkalmazottak beszüntették a munkát, mert a kormány nem akarja a kedvezményes utazásra vonatkozó kívánságaikat teljesíteni.

— **Magyar bankvezér Londonban.** Londonból jelentik: Schober, a budapesti Pénzügyintézet Központ vezérigazgatója ma Londonba érkezett és gróf Szapáry László magyar követnél szállott meg.

— **Árvíz esetén katonaság is igénybe vehető.** A belügyminiszter az összes prefekturákhoz távirati utasítást küldött, amelynek értelmében a tavaszi áradások alkalmából, ha valahol árvíz veszélye mutatkozna, a hadügyminiszter hozzájárulásával a mentőakcióhoz katonaság is igénybe vehető. Még emlékeztet a tavalyi naszói árvíz, amelynek veszedelmeit a katonaság segítségével sikerült csökkenteni.

— **Halálozás.** Dvorzsák Lajos március 18-án, életének negyvenegyedik évében hosszas szenvedés után elhunyt. Özvegyén, született Bagó Vilma kivül, gyermekei: Kató és Feri gyászolják. Temetése 20-án délután fél 5 órakor lesz a Piafa Catedraliei (Thököly-tér) 4. szám alól.

— **Elkobozták Romániában Victor Marguerite regényét.** Nagyváradról jelentik: Csütörtökön este Cătana rendőrprefektus és Peter Julián prefektus utasítására rendőri bizottság végigjárta az összes nagyvárad környékeskedéseket és Victor Marguerite „La Caronne” című nagy port fölvert regényének nemrég megjelent magyar fordítása után érdeklődtek. Az egyik könyvkereskedésben többszáz példányt találtak a keresett könyvből és egy belügyminiszterium rendeletre hivatkozva, valamennyit elkobozták. Victor Marguerite regénye egy férfinak a nő szerelmi életét tárgyalja. Franciaországban is el akarták kobozni, ezt a könyvet, de Anatole France közbelépésére, a hatóságok elkélték ettől.

— **Halálos késszurás.** Tarnava Községből jelentették az aradi ügyészségnek, hogy Butoc Demeter ottani lakost este orozva megszurták. A szurást, amely halálos volt, valószínűleg egyik háragosa követte el. A nyomozást megindították. A vizsgálatot az incul járásbírósg folytatja, a mely már gondoskodott a boncolás megejtéséről.

— **A Szociális Missziótársulat** hétfőn délután tartotta rendes havi közgyűlését a városháza dísztermében. Vásárhelyi Janka elnöknő elnökölte alatt. Szabig Frigyes főtisztelendő tömör, magasszárnyalású megnyitója után, a szokásos havi jelentések hangzottak el, majd Vásárhelyi Janka elnöknő megköszönte a megjelentek szives érdeklődését és az ülést berekesztette.

Hamvas bőre hogy legyen Kaiser Borax-ot vegyen.

— **A férj nem köteles anyagi erején felül öltöztetni a feleségét.** Londonból jelentik: Mac Cardie bíró a londoni bíróságon tegnap döntött Nash kapitány feleségének ügyében. A kapitánynak tudvalevőleg az volt az ambíciója, hogy öt tartású a legjobban öltözködő nőnek Londonban. A bíróság döntése szerint a kapitánynak nem illette meg az a jog, hogy férje hitelét igénybe vegye. A divatárusok 657 font sterlinges szám láját a bíróság nem ítélte meg.

— **Lezuhant a háztetőről.** Súlyos szerencsétlenség történt tegnap délután Gájban. Novák Koszta felmászott a háza tetéjére, hogy a háztetőn megrögzött és a szerencsétlen ember lezuhant az utca közepére. Novák Kosztát súlyos belső sérülésekkel szállították a vármegyei kórházba.

## Ellenzéki tüntetés Bucurestiben

### Ucai felvonulás

**Bucuresti.** A nemzeti párt és a parasztpárt együttes tiltakozó népgyűlése tegnap délelőtt folyt le a Dácia nagytermében. Több, mint 10.000 ember gyűlt össze részben az udvaron és az utcán. A népgyűlés közönsége nagy ovációkban részesítette Maniut, Vaidát, Michalacet, Luput és Dan Halipát. A gyűlés elnökévé egyhangúlag Pop C. Istvánt választották meg. Dan Halipa a besszarábiaiak nevében kijelenti, hogy Besszarábia súlyos nehézségek között egyesült az anyaországgal. Dr. Toma Jonescu után Vaida Sándor

beszédében kijelenti, hogy az alkotmánynak szerződésnek kell lennie, amelyet az uralkodó és a nép kötnek egymással. Maniu Gyula kijelenti, hogy az egyesülés alkalmával

eljött a román demokrácia órája, Jonescu tábornok felolvassa a határozati javaslatot, amelyben a népgyűlés tiltakozik az ostromállapot ellen

A népgyűlés fél egykor ért véget.

— **Uj adóvallomások.** Az aradi pénzügyigazgatóság ma megérkeztek az adóvallomási ivatek. Petrescu Illés adminisztrátor intézkedett, hogy az ivateket a monopolkirendeltségnek adják át, amelyeket a dohányraktárakban fognak a kistrafikosoknak kiadni. A tőzsdések a 3. és az 5. számú vallomási ivatek fogják árusítani. A 3. számú ára 50 bani, az 5. számú pedig 1 lei. A 3. számú vallomási iv a kereskedők és iparosok vallomási ivate, az 5. számú pedig a global (az összjövedelem utáni progresszív adó) ivate. Az adóvallomásokat mindenkinek ki kell töltenie és április tizenötödikéig az illetékes adóhivatalhoz be kell nyújtania.

— **Külföldi pénzeket napi kurzuson vesz és elad.** Fürst Jenő pénzváltó üzlete Bulev. Regina Maria (Andrássy-tér) 20.

— **Vásári lopás.** Reisz Rozália feljelentést tett az aradi államrendőrségen, hogy tegnap délután a Boros Beni-téren vásárlás közben pénztárcáját nagyobb pénzüsszeggel és iratokkal együtt ellopták. A rendőrség megindította a nyomozást.

— **Brázy sóborszesz és pipere** készítmények békemínőségben újból mindenütt, Hehs és Klein aradi cégnél nagyban is kapható!

— **Az aradi történelemszempészek.** Az Aradi Közlöny már több ízben emlékezett meg arról, hogy feljelentések érkeztek az aradi államrendőrségre, hogy ismeretlen tettesek a házak kapujai alá történelemszempészeket, kottákat, csomagokat vagy leveleket tesznek. Ma délelőtt ismét két háztulajdonos tett jelentést, hogy udvarukban nagymennyiségű katonai fegyvertörtényt csempésztek be. Az aradi államrendőrség szigorú nyomozást indított annak megállapítása végett.

a késő éj. Az ellenzék vezérével a demokrata klubban tanácskoztak és elhatározták, hogy a jövő vasárnap az ország nagyobb városaiban népgyűléseket rendeznek, a fővárosban pedig naponta tizenkét órakor a Dáciában üléseznek.

hogy kik csempészik a történelemszempészeket a kapuk alá.

— **Megjelent az új ügyvédtörvény** teljes és hű magyar fordítása. Megrendelhető a fordítónál: dr. Papp János, Oradea-mare (Kereskedelmi és Iparkamara.) Ára 30 lei.

— **Az Ipartestület vasárnap délelőttre** hirdetett közgyűlése, a megjelent határozatképtelensége miatt elmaradt. A közgyűlést március 25-én a városháza dísztermében tartják meg, amikor tekintet nélkül a megjelent tagok számára, határozni fognak.

— **Börönd árak, uti készletek, női** ridikülök, sport-árak, futballok, teniszverők és labdák, játékaruk nagy választékban Hegedűs cégnél.

## Mozi.

• **Dr. Mabuse első része** szenzációsan nagy sikert aratott az Apollóban, vasárnap és hétfőn zsúfolt házak gyönyörködtek ebben a páratlanul nagyszerű filmben, amelyhez hasonlót keveset produkált mostanában a tökéletességig kifejlesztett filmtechnika. Színészi szempontból az a rendkívüli érdekessége a filmnek, hogy a címszereplő, Rudolf Klein-Rogge nem kevesebb mint 12 különböző alakítást produkál. Dr. Mabuse mindenütt ott van. A játékklubban mint szenvedélyes játékos, a lebuokban mint részeg matróz, a börzén mint börzefejedelem, a tudomány hajlékában mint tanár, a beteg közt mint orvos, stb. és mindenütt mint győző. A pompázatos film még kedden és szerdán kerül színre az Apollóban.

• **Egy millió dollár a címe** annak a szenzációs filmnek, amely kedden kerül bemutatásra az Urániában. Fantasztikusan érdekes és izgalmas

történet, amely minden pillanatban erősen foglalkoztatja a néző figyelmét és fantáziáját. A bankárleány egy millió dolláros hozományára szemet vet egy elszánt banda, amelynek egyik tagja egy ábráló be is férkőzik Elga, a milliomos leány kegyeibe. Az ábrálót, akiről megállapítják, hogy senki más, mint Hans Heinz, a kiváló író, akit a banda elfogása után boldogan ölel karjaiba Helga, a milliomosleány. A kiváló történetet három napon át vetíti az Uránia.

## EZ ARADI!

Kosztba adom a pénzt.

Tessék elhinni, hogy kosztba adom. Hódolok a legújabb budapesti divatnak, amit a gyengébb tökéjűek kedvéért van szerencsém az alábbiakban megmagyarázni. Adva van egy tőkes. Nevezük őt röviden dr. Békébelynek. Dr. Békébelynek van egy millió magyar koronája, szegénynek. Jön egy tözser, nevezük őt röviden Konjunkturónak. Kell neki az a Békébelyféle egy millió, hogy spekulálhasson. Kölcsönveszi a milliót, ad rá hetenként 5-10 százalékos kamatot és fejeztet is, természetesen. Na már most dr. Békébely kosztba adta a pénzt a Konjunkturó kosztba adta a lombard-fedezetet. Esküszöm, hogy a mai konjunkturó-fej tőlös világban mindketten meggazdagszanak.

A biblét énhez a közgazdaságnak, mindig van benne ilyen kis lincutság. Ha én, mint dr. Békébely, a milliómat heti 10 percentre kosztba adom, akkor, — ötvenkét hétről kezdve szó egy esztendőben — ötszázhusz százalékos kereséket értek el a millióval. Ötszázhusz százalék egy évben egy milliót öt millió és kétszáz ezer korona. Egész jó megélhetés el lehet utazni belőle a magyar koronánál rosszabb valuta vidékre is. Például a Semmeringre. Ott ilyenkor fészaga demók szédítene. Sovány és karcos emberek, akiknek kosztba adott pénzemen jó kosztot biztosíthatok. Koszt, vasz, koszt, nem igaz?

Sajnos, nem hívják Békébelynek. Még hadynak sem. Nincs egy millió. De amim van, azt ényleg kosztba adom. Még kvartélyra is marad. Ebben különbözünk Konjunkturótól. Nekem csak kosztba van, nekem van kvartélyra is. Csak a Semmeringre nem marad. Rossz a koszt, lába. A Konjunkturóba csak a turó marad meg. A tejtől másoké. El vagyok keseredve. Olyan keserű lettem, mint a turó. Konjunkturó nélkül.

(F. I.)

## Hárommilliárd színházra, mozira

(A mulató Budapest. — Tizenegy színház és nyolcvanhárom mozi tart naponta előadást. — Hetenként nyolcvanezer ember megy színházba. — Magyar darabok uralják a műsort. — A háború még az állóhelyeket is elpusztította. — Naponta 65-70 ezer ember megy moziba.)

(Az Aradi Közlöny budapesti tudósítójától.) Budapest soha a boldog béke legmondatlanabb éveiben sem volt ennyi színház, kabaré, tánchelyiség, hangverseny, márt most. Ebből azután nem az következik, hogy jelenleg túlságosan nagy a jólét, hanem ez a körülmény is világosan példázza azt a történelmi tényt, hogy a népek mindig akkor keresték legmohóbban a mulatságot, amikor a legnehezebb volt a megélhetés. — Jelenleg 11 színház van Budapesten. Közvetlenül a háború kitörése előtt csupán hat színházzal dicsekedhetett a magyar főváros. — Tizenegy színházban hetenként nyolcvanhárom előadás van. Legnagyobb befogadóképességű a Városi Színház, ennek nézőterén 2600 hely van, míg a legkisebb a Belvárosi Színház, amelynek nézőterén csupán 458 ülőhely van. Legdrágább az Operaház, ahol egy jegy átlagos ára 682 korona, a legolcsóbb a Városi Színház, ahol csupán 173 korona az átlagos helyár.

Esténként, ha minden színház utolsó helyig megtelne, 12.680 ember menne színházba, ami esténként ötmillió kétszázharminchétezer korona bevételt jelentene Budapest összes színházainak. Hetenként hozzávetőleg nyolcvankétezer ember látogatja Budapesten Thalia templomait. Ez a nagy csapat ember hetenként harminc-harminckétfélmillió koronát fizet színházijegyekért. Ez pedig még a mai viszonyok között is jelentékeny summa. Ma nagyobb részt magyar darabokat játszanak a színházak, ami gazdasági szempontból is fontos körülmény, mert így hetenként körülbelül egymillió ötszáz ezer korona szerzői tiszteletdíjat kapnak a magyar írók és ezzel megakadályozzák, hogy ez az összeg külföldre, idegen nemzetiségű írók zsebébe vándoroljon. Ilyenfórmán évenként hatvanmillió korona marad az országban.

A közelmúltban nagy népszerűségnek örvendtek a Nemzeti Színház és Vigaszínház állóhelyei. Az előbbi azonban megszüntette állóhelyeit. Az állóhelyek közönsége teljesen eltűnt, ami egyrészt a háborús konjunkturával magyarázható, másrészt az emberek sokkal idegesebbek lettek, minthogy állva végig tudnának nézni egy előadást.

Jelenleg a legnépszerűbb mulatság kétségkívül a mozi, amelyből Budapest kilencvenegy darabot dicsekedhetik. Nem nagy szám ez, hiszen Newyorkban 3500 mozi van és így Budapest igazán nem a mozik városa, ahogy sokan hiszik. A mai Magyarországon összesen 367 mozgósínház van és így ezen a téren csupán a kilencedik helyen áll Európa államai sorában. Budapest 91 filmszínháza közül jelenleg 83 játszik, a fennmaradó 8 mozi pedig csak nyáron tart előadást. A főváros télen ját-

szó 83 mozijában 31.333 férőhely van. Legnagyobb filmszínház a Corvin-Színház, amely 1400 személyt képes befogadni.

A mozik legnagyobb része fiétköznapokon három előadást tart, de van olyan is, amelyik naponta négyszer ismétli meg a műsorát. Átlag Budapesten hétköznaponként 66-70 ezer ember megy moziba. Vasárnap pedig 100-110 ezerre tehető a mozilátogatók száma. A mozikban hetenként félmillió ember felelt a mindennapi élet gondjait.

A nagy mozik átlaghelyára 190-210 korona, a közepes moziké 160-180 korona, a kis mozik átlaghelyárai pedig 90-120 korona között váltakoznak. A magyar fővárosban naponta nyolc-kilencmillió koronát költenek mozijegyre, vasárnap pedig tizenkét-tizenhárom millió koronára tehető az az összeg, amit a közönség mozira költ. Hetenként hatvan-hetven millióra becsülhető összeg folyik be Budapest összes filmszínházainak pénztáraihoz.

A nyári hónapokra a mozik egy része becsukja kapuit. Ezeket a hónapokat leszámítva, évenként 3200-3500 színházi előadást és 70.000 mozilátogatót tartanak Budapesten. Színházba évenként három, moziba huszmillió ember megy. Ez a hatalmas tömeg egy esztendőben hozzávetőleg három, három és félmilliárd koronát költ színház- és mozijegyre.

## Közgazdaság.

### A valutapiac.

Aradi valutaárak. (Március 19.) Francia frank 13.50, dinár 2.10, dollár 217, székely 6.50, magyar korona 0.05.50, osztrák korona 0.0032, angol font 1050, lira 10.70, svájci frank 41, márka 0.01.45. — Külföldiek: Budapest belföldi 19, külföldi 15, Bécs 325, Berlin 0.0110, Prága 6.55, London 1045, Páris 13.50, Zürich 41, Newyork 219.

Bucurestii tőzsdezárlat. (Március 19.) Valuták: Napoleon 800, márka 0.0150, léva 120, török lira 125, angol font 1000, francia frank 13.70, svájci frank 41, lira 10.50, dracuma 2.70, dinár 2, dollár 216, lengyel márka 0.006, osztrák korona 0.0039, magyar korona 0.0650, csehszlovák korona 6.30. Külföldiek: Páris 13.30, Berlin 0.0110, London 1016, Newyork 216, Róma 10.40, Zürich 40.75, Bécs 0.003175, Prága 6.625, Budapest 0.0765.

Zürichi nyitás. (Március 19.) Berlin 26250, Newyork 538, London 2526, Páris 3405, Milano 2590, Prága 1595, Budapest 1575,

Belgrád 545, Varsó 125, Bécs 0.0075, bélyegzett 0.0075.

Zürichi zárlat. (Március 19.) Berlin 0.0258, Amsterdam 211.50, Newyork 538.25, London 2529, Páris 34.45, Milano 25.95, Prága 15.95, Budapest 0.1525, Belgrád 5.425, Varsó 0.0125, Bécs 0.00745, bélyegzett 0.0075.

Budapesti devizaközpont jegyzése. (Március 19.) Napoleon 12700, Amsterdam 1350-1390, Bucuresti 16-17, London 16040-16440, Berlin 0.16.50-18.50, Róma 164-170, Páris 216-226, Prága 101.25-105.25, Zürich 6.35-6.60, Bécs 0.04.70-4.90, Belgrád 34.50-36.50, Newyork 3415-3490, Varsó 0.08-9.

Bécsi hivatalos zárlat. (Március 19.) Prága 2125, Belgrád 430, Budapest 18.25, Varsó 1.88, Milano 3455, Bucuresti 330, London 336000, Newyork 71650, Páris 4595, Zürich 13310, Berlin 3.43.

## Sztrájk előtt

### Budapest közüzemel.

Budapestről jelentik: A főváros valamennyi közüzemének egy-egy munkása Topler János vezetésével megjelent a főpolgármester előtt és átadták az alkalmazottak memorandumát, amely szerint 40 százalékos fizetési javítást követelnek. A memorandum szerint, ha csütörtökig nem kapnak megfelelő választ csütörtökön az összbizalmi testület ülést tart és szombaton a másodrendű tüzemekben megkezdődnek a sztrájkok. A főpolgármester megígérte, hogy mindent elkövet, hogy kérésük teljesítve legyen, de arra kérte, hogy ne kössék ezt meg határozott időhöz és a magvetti ünnep hangulatát a sztrájkokkal ne zavarják meg.



**TUNGSRAM** A legjobb villanykörte! Mindenütt kapható!

# Megérkeztek

a legújabb kabát és kosztüm szövetujdonságok. Párisi kosztüm ramage covercot, valódi angol férfi szövetek I mt. 150 c. az. spricelt gyapju angol szövet Lei 255.— I mt. selyem, marocen Lei 240.— Tisztelettel kérem a hölgyközönséget, hogy kísérik figyelemmel a kirakat áraitam.

## Orient divatárház

Bulevardul Regale Maria No. 18. (Sela-  
stoa) sarok. Vidéki megrendelések pon-  
tosan eszközöltetnek. 1498

## Polgári kötelesség az adózás terén.

Bratianu V. pénzügyminiszter az adótörvény parlamenti tárgyalásakor bejelentette, hogy a törvény életbe léptetése előtt népies füzetekben ismertetni fogja azokat a kötelességeket és terheket, amiket az immár egységesített adótörvény a polgárokra ró. Eddig két ilyen röpirat formájában szerkesztett füzetecske jelent meg, még pedig nemcsak az állam nyelvén, hanem magyar és német-nyelvű kiadásban is.

Az egyik füzet a falusi gazdák a másik a kiskereskedők és kisiparosok megadóztatását ismerteti. Le kell szögeznünk, hogy a népies brosuráknak sok tekintetben van, s ezért nem ritkán az élet mai viszonyaitól igen távol eső feltevésekkel találkozunk azokban. Például a gazdáknak szóló füzetben azt olvassuk, hogy a 87. holdasnál kisebb gazdák nem fognak jövedelmi adót fizetni, mert jövedelmük tízezer lejen alul marad. Milyen összhangban van ez a kijelentés a fűzést bevezetésében említett ama szándékkal, hogy mindenki igazi jövedelme után fizessen adót s azzal a magától értetődő igazságos kitételrel, hogy az államnak a kisebb megélhetéssel rendelkezőket nem szabad túlerősen megterhelnie. Vajjon a tíz, sőt huszezer lei évi fizetést élvező tisztviselő, vagy munkás helyzete összehasonlítható-e egy nyolevan holdas, vagy akár csak felényivel rendelkező gazda helyzetével? A fix fizetésből tengődőnek fizetnie kell az összjövedelmi adót, ellenben a 87 holdas birtokost, illetőleg a legtöbb gazdát azzal biztatja Bratianu Vintila, hogy nem fognak globális adót fizetni.

A füzet az új adótörvény előnyei között megemlíti, hogy a jövőben Erdélyben sem fognak a falusi gazdák házádot fizetni, hacsak házuk három lakrészesnél nem nagyobb. Már a Titulescu-féle adótörvény tárgyalásakor kifejtettük, hogy a falusi gazdák házáinak mentesítése az egyenlő teherviselés elvébe ütközik. Ha a falusi orvosnak, iparosnak, kereskedőnek és hivatalnoknak fizetnie kell a házádot, akkor a gazda házáat is meg lehet terhelni vele. Felsorolja a füzet azokat a különböző pótdadókat, melyektől az új törvény a gazdákat megszabadítja. E helyen az erdélyi gazdákhöz címzetten a jövedelem és vagyonadó is kiemeli a füzet, holott ezt az adót valóban alig egy pár falusi gazda fizette a múltban, mert 1918-ig ezt az adót 10 ezer korona jövedelem

és 30 ezer korona vagyon után vették ki

A kiskereskedőknek és kisiparosoknak szóló füzetben ezt olvassuk: Ha az évi jövedelem nem haladja meg 3000 leit, az adót felére szállítják le. Egy hivatalos kiadványban nem volna szabad ilyen a mai viszonyokkal homlokegyenest ellenkező kijelentést megkockáztatni, mert a háromezer leies évi jövedelem védelmezése ma megöli azt a komoly hangot, ami a füzet befejezéséből kicsendül s amely így szól:

'Az állampolgárnak egy pillanattig sem szabad tétováznia, hogy igazi jövedelmét bevallja s a román államot adójával ahhoz segítse, hogy független külső beavatkozástól mentes életet éljen.

## A halál művészete.

(A kik könnyen halnak meg.)

Párisban a jókedv, a prostitúció és a kétségbeesés tarka Eldorádójában három fiatal leány a *Le rat mort* mulatóban a nézőtérén, mialatt a zene egy újfajta exotikus simmit játszott, megmérgezte magát. Az orvosok megállapították, hogy morfinum oldatban valami ismeretlen erős mérget fecskendeztek a bőrük alá, ami kellemes mámort okozva rögtön megölte őket. Az öngyilkosságot, mint hátrahagyott levelükben írják, életuntségéből követték el.

Páris szabadságot, emberi jogokat, majd divatot, művészetet adott a világnak. Európát megtanította öltözködni, olvasni, tanulni, élni és most megmutatta, hogy milyen az elegáns, kellemes halál. Itt még arról panaszkodnak az emberek, hogy kurták, rövidek az élet esztendői. Párisban husz évvel átszaladnak a gyönyörökön és könnyű szívvel, mámorban, ölelik magukhoz a halált. Mert a halál ma már csöppet sem félelmetes, kaszás, kegyetlen idegen Páris összebarátkozott a halállal, jó pajtások lettek, nagyszerű kultuszt csináltak belőle és a halál igen népszerű házi barátja lett a kikapós, hiastorikus asszonynak, Párisnak.

A három életunt, élet-csőmörős leányok most rövid időre Páris érdeklődésének központjában állanak. Az orvosok lázasan kutatják, keresik azt a mérget, amivel

eldobták maguktól az életet, a nagy méregkeverők szegyenkezve hajtják le fejüket, ime három egyszerű sosem látott, hallott leány tultett rajtuk, raffinériájukkal rekordot tarentettek az öngyilkosság művészetében. Ó, igen mi már olvastunk izgalmas regényeket az életuntak rejtélyes klubjáról, ahol válogatott mérgekkel és fegyverekkel ölték meg magukat a halál szerelmes emberek, de így, ilyenről még a neuraszténiás, ideges, semmin sem csudálkozó Páris sem tudott. A kellemes halál bevonult Párisba a muzsika paripáján. A zene olyan mint egy finom, bonyolult, drága seprő, esiklandoz, felkavarja a lelket és kitakarítja, kisépri annak a legelrejtettebb zugát is. A három exaltált leány megmutatta a kortároknak, akik nem tudnak örömben élni, hogy kell örömmel meghalni.

Az élet olyan, akár a sirós, éhes utcaleány, ragaszkodik hozzánk, parázna, titkos gyönyöröket ígér, de csak a pénzünket szedi el, az esztendőket, a fiatalaság és az erő frissen csengő aranyait, hogy aztán otthagyon bennünket kifosztottan, bambá ürességgel az első utcasarkon. Temető lett a föld és az életnek ezt a roppant temetőjét, a boldogtalanok temetőjét épp úgy el fogja nyelni az Őr süket kriptákkal és sírfeliratokkal nem hivalkodó közös sirja, mint hajdan, nem is olyan régen, véres rohamok után esztelen háborukban a névtelen hőbortosok százazreit a haroterek jeltelen meszeagödre, akik agyukkal és bolond jelszókkel szaladtak a fűtőcs golyók elé.

Radio Hirdetési Iroda 2887/a. sz.



18742

Március  
29-én

Rosé

Vonósnégyes, (Professor Rosé, Fischer, Rusitzka, Walter)  
hangversenyei. Jegyek Blochnál válthatók.

## NYILTTÉR.

Az ezen rovat alatt közöltéket nem vállalunk felelősséget.

János Dombóczy és Fiaik Arad Fabrica de costururi de metal si intreprindere de lumormantari. Piata Avram Iancu (Szabadság-tér) 22. Színház-épület.

Orv. Dvorzák Lajosné szül. Bagó Vilma mint mélyen sujtott hitves, ugyszintén gyermekei: Kató és Feri nevében is, mélységes fájdalomtól megtörve, szomorodott szívvel tudatják, hogy a szerető férj, illetőleg édesapa, testvér, sógor, nagybácsai és rokon

## Dvorzák Lajos

folyó évi március hó 18-án, este 7 órákor, munkás életének 41-ik, savatalan boldog házassága 4-ik évében, hosszas szenvedés után a Mindenható bölcs rendelkezéséhez képest jobblétre költözött.

Felejtethetlen drága halottunk földi maradványait folyó évi március 20-án, d. u. fél 5 órákor fogjuk a Piata Catedralei (Tökölly-tér) 4-ik sz. gyásházából, előzőleg a római katolikus anyaszentegyház szertartásai szerint történt beszentelés után, a helyball alsó temetőben lévő családi sírhelyben örökös nyugovó helyére elhelyezni.

Az engedélytől szent-mise áldozat a boldogult lelki távollétét folyó évi április hó 21-én, délelőtt 8 órákor fog a főtisztelendő Minorita-ágyak szentegyházában, az egek Urának bemutatni.

Drága emléke szívünkben maradni fog.

Arad, 1923. március hó 19.

Orv. Kondorosy Jánosné szül. Dvorzák Amália, testvére. Bleier Sándor, Grubmüller Mátjáné szül. Bagó Marika, sógora és sógorónja. Bleier Sándorné szül. Kondorosy Irén, Világ Manó, Világ Sári, Világ Bözsi, Világ Kató, unokahugai. Ugyazintán a többi rokonság, a jóbarátok és jóismerősök nevében is. 12316

A szerkesztésért  
KAROLY JOZSEF  
főm.  
Cenzorok  
IOAN NICOLAI.

# Husvétli occassió PLESZ

robaáruházában, a Szin-  
ház-épület hátsó bejárá-  
sával szemben.

Versenyruha ... Lei 560.—  
Szövetruha ... Lei 650.—  
Divat ruha ... Lei 850.—

Modell ruha ... Lei 1000.—  
Tavaszi felöltő ... Lei 1400.—

(Kérem a címre figyelni!)

## Első aradi verseny uriszabóság.

Bejárat Str. Alexandri (Salacz-u.) 1. Készít elegáns uri öltönyt tisztá gyapjú szövetből mérték után Lei 2000

### Apró hirdetések.

#### Judnivaló az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetések díját szavak szerint számítjuk.

Minden szó hirdetési ára 1 leu.  
Vastagabb betűvel 2 leu.

A vastagabb betűvel kívánt szavakat aláhúzással kell jelezni.

Hirdetéseket délután 5 óráig veszünk fel.

Az apróhirdetéseket előre kell fizetni!

A legkisebb hirdetés ára 10 szög 10 leu.

A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa.

#### Levelezés.

"VIDÉKI ASSZONY" jellegre levél van kiadóban. 1494

#### Alkalmazás.

ÁLLANDÓ ÁLLAST KAP. ha az "Aradi Közlöny" ezen rovatát használja.

JÖLFÖZŐ zakásos jó bizonyítvánnyal felvétetik. Cím a kiadóban. 4000

FÜSZERNAC YKERESKEDÉS keres azonnali belépésre ügyes segédet. Cím a kiadóban. 1498

PANATULNOU község keres egy irnokot. Fizetés és egyéb mellékjavalmazás. Bemutatkozni ugyanott a jegyzői irodában. 13215

MINDENES főnökönek ajánlkozok vidékre megbízható nő. Cím Wallinger hirdetőjében. 13214

MINDENES felvétetik kis családhoz. Strada Gozsdu (Szent István-utca) 9. Barczánánál. 13215

MINDENES jó bizonyítványokkal, jó fizetéssel azonnalra kerestetik. Cím: Wallinger hirdetőjében. 13215

MASSZIROZÓNÓ házakhoz ajánlkozok. Cím Wallinger hirdetőjében. 13215

IÓHÁZBÓL való zsidó flu. vidéki vezéreskereskedésbe tanoncnak felvétetik. Cím Kelet hírlapiroda. 13082

AJUROZÓNÓK állandó munkát kaphatnak. Gratia fahéreműgyár, Str. Moise Nicora No. 8. 18092

#### Vétel és eladás.

NAGY HASZONRA TESZ SZERT, ha az "Aradi Közlöny"-ben hirdet.

EGY RÓKA BOA, ezüst kanalak, Görz Dapp. Anastigmat Dagor fényképezőgép 9x12, vadász képek. (reprodukciónk), falfirangásu kép. fal és egyéb dísztárgyak, kozmetikumok, gyönyörű tükör, 2 ur. cobbin kén, váza, régi kép stb. eladó. Str. Consistorului 12. (volt Batthyány-utca) 23. I. em. jobb. 1000

EGY szalon harmonium eladó. Dumbrovia, u. p. Berzova, állami tanítónál. 1424

MŰTÁRGYAKAT, porcellánokat, Japán és kínai dolgokat, antik butorokat, ezüst tárgyakat, perzsa és szmirnászönyeget, egész gyűjteményeket a legmagasabb árban vásárol a Salon Artistique Bulev. Regina Maria 20. (Fischer Eliz-palota.) 11895

MOTOREKE háromvasu egyszerre kukoricát szór, boronál. Bérszántásra, aratásra, céplő hajtásra alkalmas, teljes felszereléssel 180.000 leiért eladó. Rákóczy, Arad, Str. Valoia 10. 1471

EGY VALÓDI szőnyeg eladó 5 6 méter. "Comissio", Bulev. Reg. Maria (Ándrássy-tér) 20., az udvarban. 1492

MEGVÉTELRE keresek 60—80—100—120 lóerős szívógáz vagy diesel motort 3/4-as kombinált hengerű és bármilyen meghajtású malmot 1-os számú nemzeti koptatót. Arajánlatok küldendők Lakatos Imre, Feketebátor, Bihar megye. 1487

SZÉP szalon garnitúra, ebédlő kredenc egész új, olcsón eladó. Cím Kelet hírlapiroda. 13082

VADONATUJ fedeles nagy gyermekkoscsik eladó. Str. Bolinteanu (Arany János-utca) 1. Fűrészgár mögött. 1495

ANTIK ÉS MODERN FESTMÉNYEK képgyűjtemény, felosztása miatt együttesen és egyenként is eladók. Piața Imperatul Traian (Atilla-tér) 1. I. em. 4. délután 5—6-ig. 1425

PERZSASZÖNYEG RÉGI 11.000 leiért, kézművek, festmények, étkezőservice, 4x5 m. ebédlőszőnyeg, mesterhegezők olcsón eladók Savoy-cég fukereskedelmi iskola mellett. 13786

SZÓDAVIZGYÁR teljes felszereléssel, malomberendezés 5 darab hengerrszékekkel, teljes felszereléssel cséplőgarnitúrák jutányos áron sürgösen eladó. Savoy-cég, fukereskedelmi iskola mellett. 13785

RONGYOT megvételre keresünk. Cím a kiadóban. 1000

RÓZSABURGONYA jutányosan kapható Piața Avram Iancu (Szabadság-tér) 9., pineoban, Groz Jenőnél. 1312

KITÜNŐ ÜZLETI KÖNYVEK, IRODAI CIKKEK és olcsó hangjegyek Kerpelnél. 13625

ADOK ÉS VESZEK antik butorokat, modern ebédlő, háló, uriszoba, irodai berendezést, írő- és varrógépet, pénzszekrényt, szőnyeget, festményeket, tükrökét, zongorát, Garai butorizlet, Calea Banatului (Asztalos Sándor-utca) 5. 747

URISZOBA vadonatúj, elegáns, angol klub bögarnitúrával eladó. "Salon Artistique" (Fischer Eliz-palota.) 13576

A NAGY KERESLETRE VALÓ TEKINTETTEL sürgösen keresünk antik butorokat, perzsa szőnyeget, festményeket, műtárgyakat, régi üveg és porcelán tárgyakat, japán vázakat és ezüst ötvös munkákat. Vidéki meghívásra kiutazunk. Szépművészeti Szalon, Ortutay-palota. 13573

#### Ingtalan.

OLCSÓ HÁZHOZ JUT, ha az "Aradi Közlöny" ezen rovatát átolvassa.

CÁLEA SAGUNA (Varjassy Lajos)-utcaiban kisebb bérház, szép kerttel, 2 szobás lakással, 140 ezer Leiért eladó. "Uranus" iroda, főpostával szemben. 13012

ELADÓ - Strada Doamna Purzly 93-as elfoglalható ház kerttel. Bővebbet Wallinger-irodában. 13215

MODERN magánház 3 szobás lakással eladó. Cím a kiadóban. 1477

PANCOTÁN (Pankotán) új ház kétszobás lakással, melléképületekkel, nagy pincével sürgösen eladó. Bővebbet Schmidt Lajos Páncotán (Pankota). 1438

BIRTOKOK, agrármentes, Arad megyében 250—320 kat. holdig, kaszáló és legelőkkel, kat. holdanként 3600—4200 lei eladó. — Bér- és magánházak a belvárosban 3—5—7 szobás lakással, vagy anélkül. Üzletházak, szőlők a hegyvidékén 4—6 holdig jutányos áron eladó Savoy-cég fukereskedelmi iskola mellett. 13786

BÉR- és magánházakat a belvárosban, birtokokat, szőlőket a hegyvidékén megvételre, Savoy-cég, fukereskedelmi iskola mellett. 13786

ALKALMI VÉTEL. Modern, 4 lakásos, jövedelmező ház 3 szobás, fürdőszobás lakással 160.000 leiért sürgösen eladó. Értekezni "Argus"-nál Str. Eminescu (Deák Ferenc-utca) 1. 13417

#### Üzletek.

FÉNYES ÜZLETÉ LESZ, ha hirdetését az "Aradi Közlöny" "Üzletek" rovatába feladja.

JÓ MENETELŰ sütőde sarokházzal együtt olcsón eladó. Bővebbet Wallinger-irodában. 13215

JÓ FORGALMU fűszerkereskedés két szobás lakással, vendéglők esetleg házzal együtt eladók. Cím Wallinger hirdetőjében. 13215

ELADÓ gőzmalom modern felszerelésével, nagyforgalmu központban. — Korcsma fűszerüzlettel. — Gőzmosoda ruha-festődével, több ház, föld. Bővebbet Arató ügynökségi iroda, Lipova. 1433

#### Ellátás.

MEGFOG HIZNI, ha az "Aradi Közlöny" által keres teljes ellátást.

TELJES ellátásra elfogad fiatal hölgyet özvegy uri nő. Cím a kiadóban. 1498

INTELLIGENS fiatalember teljes ellátást keres esetleg koszt nélkül. Cím Kelet hírlapiroda. 13081

**BRILLIANS KÖVEKET,**  
ARANY ÉS EZÜST TÁRGYAKAT  
platinát legmagasabb áron vesz: 18076  
Hirsch Jenő, ékezetés Str. Meftianu  
(Forray-u.) és Str. Baritiu (Rákóczy-u.) sarkán.

**Megvételre keresünk:**  
5, 7 és 14 kilogrammos sineket, bil-  
lenőkoscsikot, téglaszállítókoscsikot, ford-  
ítókorongokat, téglapréseket, kupás-  
oszerépréseket, szárítókereteket, go-  
lyósmalmot, rezervirokat, 2 drb.  
komplett váltót 30 kilogrammos nor-  
málsínhez, 1 drb. 25—30 HP., 1 drb.  
60—80 HP. és 1 drb. 120—150 HP.  
lélstabil gézpépet vagy lokomobilt.  
Részletes arajánlatot kérünk:  
Societate Anonima "CERAMICA" Bucu-  
resti, Str. Stirbei Voda 29. címre. 1884

Telefon 151. Telefon 151.  
**Mindenfajta nyomtatványokat**  
a legegyszerűbbtől a legdiszesebbig  
izlésesen, jutányosan és gyorsan készít  
az "Aradi Közlöny" nyomdája  
Acsev-palota Acsev-palota

**Fuvóformák, Présformák**  
**üveggyártáshoz**  
**Juhász J. Árpádnál**  
ARAD, 18357  
Str. Marasesti (Kocsuth-u) 37—39.

Csodás hatású arassépitő és finomító a  
**Földes MARGITCREME**  
**és MARGITSZAPPAN**  
Zsirtalan, értalmatlan, rögtön szépit.  
Pár napi használat után szüntet szep-  
lőket, májfoltokat, bőrkütsőket, rán-  
cokat, redőket és minden bőrbajt. Az  
arc pár napi használat után tiszta, ham-  
vas, rózsás lesz. 13595  
Dr. Földes és Hehs Margitcreme gyára  
Budapest, I. Bertalan-utca 26.  
Arad—Uj-Mioalaca. 16595

## Brilliansárut, gyöngyöt, platinát, arany és ezüst árukat és hamis fogsorokat magas áron vesznek: Kun ékszerész, Arad.

HA AZT AKARJA hogy mindig szép, fehér kezei és finom légy arcbőre legyen. Fialat üdeségét és szépségét csak akkor nyeri el — ha használja ápolásul az "ELYSEE" krémet nappalra, vagy éjjelre "ELYSEE" kenőcsöt. Minden ismerősének ajánlja — ha bizonyosodott annak csodás hatásáról. Nincs többé szepelője, ha használja az "Elysee" "Disorát"-ét. Az összes "Elysee" készítmények főraktára. Siessen hűvétre parfümöt beszerezni, amiket gyári áron szállítunk: KIGYO nagydrogueria ARAD

Nyomatott az Aradi Nyomda Vállalat rotációs gépén. Kiadótulajdonos Aradi Nyomda Vállalat.